

เทศน์เช้า วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรมะ สังฆธรรม เห็นไหม เวลาเราเกิดมา เราเกิดมาเราเป็นญาติกันโดยธรรม เรามีความเสมอภาคกันโดยธรรมนะ เราต้องขอบคุณโลกนี้ ขอบคุณพ่อแม่ เพราะพ่อแม่ให้ชีวิตนี้มา

สิ่งที่มีคุณค่า มีค่าคือสิ่งที่มีชีวิตนี้ เพราะสิ่งที่มีชีวิตเกิดมาแล้ว เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนถึง เห็นไหม พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระธรรม พระธรรมสำคัญมาก เพราะพระธรรมนี้กระจายได้ไปทั่ว พระธรรมตั้งแต่อนุบุพพิกา ตั้งแต่ทาน ตั้งแต่ศีล ตั้งแต่ภาวนา สังฆธรรม สังฆธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีคุณค่ามาก มีคุณค่ามาก เราเกิดมาเราเป็นญาติกันโดยธรรม มีปากมีท้องเหมือนกัน แล้วสิ่งมีชีวิตต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย ถ้ามีปัจจัยเครื่องอาศัยแสวงหาสิ่งนั้นมาเพื่อดำรงชีวิตนั้น ดำรงชีวิตนั้น

แต่เวลาคนเกิดมา คนเกิดมาบางคน เห็นไหม เกิดมาคาบซ้อนเงินซ้อนทองมา เกิดมามีแต่คนดูแลรักษาอย่างดี เวลาคนเกิดมาคนทุกข์คนยาก เวลาคนเกิดมา เกิดมาแล้วอาการไม่ครบ ๓๒ ไหนว่าเกิดมาเป็นญาติกันโดยธรรมใจ ความเสมอภาคๆ ทำไมมันเสมอภาคละ มันไม่เสมอภาคเพราะว่ากรรมคือการกระทำ กรรมคือการกระทำ มันมีกรรมดีกรรมชั่วมา

ถ้ามีกรรมดีกรรมชั่ว เวลาสิทธิเสรีภาพต้องมีความเสมอภาค เวลาความเสมอภาคมันก็ขีดเส้นให้เสมอภาคกัน มันเสมอภาคกันได้อย่างไร นิวคนไม่เท่ากัน คนเราทำมาไม่เท่ากัน เวลาคนเกิดมาไม่เท่ากัน แล้วคนเกิดมา เห็นไหม เกิดมาแล้วคาบซ้อนเงินซ้อนทองมา เขาก็มีความสุขมีความสุขสงบในชีวิตของเขา เวลาคนเกิดมา เกิดมาทุกข์ทรมานเข็ญใจ

เวลาคนจิตใจที่ยิ่งใหญ่ ดุสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดมา “เราจะเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย” เวลาเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายเพราะอะไร เพราะท่านสร้างสม

บุญญาธิการของท่านมา จิตใจท่านยิ่งใหญ่ ใจจิตใจท่านไม่เห็นสิ่งใดเลย ท่านเกิดมาจะมาละ ภพชาติใด เกิดจะมาทั้งสังขารชาตินี้ชาติสุดท้าย ใจจิตใจท่านเกิดมาด้วยอำนาจวาสนาของท่าน ท่านเกิดมาท่านบอก “ท่านจะเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย”

แต่เวลาเราเกิดมา ถ้าเราเกิดมาแล้วเราทุกข์จนเข็ญใจ เรามีแต่ความทุกข์ในหัวใจจะ อยู่! ตีโพยตีพาย ไม่เสมอภาค ไม่เป็นธรรม แล้วเอ็งทำอะไรมา เอ็งทำอะไรมาละ ก็เอ็งทำอะไรมา อย่างนั้นนะ ที่เขาประสบความสำเร็จของเขาเพราะเขาทำของเขา มา เขาทำของเขา จิตใจเขา ยิ่งใหญ่ จิตใจเขายิ่งใหญ่เขาเห็นสิ่งใดนะเขาเห็นเป็นธรรม ใจเห็นเป็นธรรม เห็นสังคมที่สูงๆ ต่ำๆ เขาจะช่วยเหลือเจือจาน ใครที่เปลี่ยงพล้ำจะเข้าไปช่วยเกื้อกูลดูแล เพราะจิตใจเขายิ่งใหญ่ คนที่มีบารมี มีบารมีคือเขามีน้ำใจต่อคนอื่น ใจคนที่ไม่มีความน้ำใจต่อคนอื่น แล้วก็ตีโพยตีพายมัน ทุกข์มันยาก มันไม่เสมอภาค แล้วเอ็งทำอะไรมา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก **ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว** การกระทำมา เวลาเกิด มา เกิดมาเป็นมนุษย์เหมือนกัน เกิดเป็นมนุษย์เหมือนกัน เกิดมาด้วยอำนาจวาสนาเหมือนกัน นะ สิ่งที่มีชีวิตมีคุณค่ามาก มีคุณค่ามาก ใจ **เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ ธรรม เสวยวิมุตติสุข สุขมาก สุขมาก** ระลึกถึงบุญถึงคุณนะ เวลาจะเผยแผ่ธรรมๆ เห็นไหม จะสอนใครได้หนอ เพราะคนมันรู้ได้ยาก มันเส้นผมบังภูเขา

การศึกษา การศึกษาส่งออกไปมันศึกษาไปทั้งหมดแหละ แต่การศึกษานั้นเขาศึกษาให้ ปฏิบัติมันย้อนกลับ ใจ พอย้อนกลับเส้นผมบังภูเขาสำนึกตนได้ ความเห็นได้ แล้วจะบอกใครได้ จะบอกใครได้ เวลาสอนเขาเขาก็จะตกตวงเป็นความรู้ เป็นความรู้ เป็นความรู้ ความรู้ของ พระพุทธเจ้าไม่ใช่ความรู้ของเขา จะสอนใครได้หนอ เวลาจะระลึกถึงใช้ไหม จะสอนอาพาธ รดาบส เพราะว่าได้ไปเรียนกับเขามา เขาได้สมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘ ใจ อ้อ! เขาตายไปแล้ว เพิ่ง ตายไปเมื่อวานนี้ นี่ ใจ คนตายๆ เวลาคนตายไปแล้วจะไปสอนอย่างไรละ

เวลาสอนอย่างไรนะ แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม เวลาไป สอนโปรดพระมารดา ไปสอนเทวดา อินทร์ พรหม เทศนาเทวดา อินทร์ พรหม ก็ไปสอนได้ ใจ อัน นี้สอนในสถานะของมนุษย์ ใจ เวลาจะเทศน์สอนมนุษย์ มนุษย์ด้วยกัน เห็นไหม บอกว่าคนตาย

ไปแล้วจะไปสั่งสอนใครล่ะ แต่เวลาระลึกต่อไปก็เป็นปัญจวัคคีย์ เวลาไปสอนปัญจวัคคีย์ เทศน์ธรรมจักรขึ้นมา พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรมองค์เดียว

ปัญจวัคคีย์ ๕ องค์ แต่คนที่รู้ รู้แค่อัญญาโกณฑัญญะองค์เดียว อีก ๔ องค์ทำไม่รู้ไม่เท่ากันล่ะ อย่างนี้ก็ไม่เสมอภาคนะสิ อย่างนี้ก็ไม่เสมอภาค พระพุทธเจ้าลำเอียง ก็เทศน์ธรรมจักรเหมือนกัน ฟังเหมือนกัน ๕ คน ทำไมคนหนึ่งรู้ อีก ๔ คนไม่รู้ล่ะ ก็เทศน์เหมือนกัน ก็นั่งอยู่ด้วยกัน แล้วอุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ๖ ปีเหมือนกัน แล้วบอกว่าไม่เสมอภาค ใครไม่เสมอภาค ก็เอ็งทำมา เอ็งโง่ แต่สุดท้ายแล้วปัญจวัคคีย์ก็เป็นพระอรหันต์ทั้งหมดนะ เป็นพระอรหันต์หมดเพราะเทศน์ว่าการต่อไป นี่อำนาจวาสนาของคนไง

พูดถึงว่า ถ้าคนตายไปแล้วมันหมดโอกาส ถ้าสิ่งที่มีชีวิตมีคุณค่า ถ้ามีคุณค่าเราแก้ไขดัดแปลงเราได้ จิตใจที่มันตีโพยตีพายในหัวใจมันแก้ไขได้ ถ้ามันแก้ไขได้ แก้ไขด้วยศีล ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญา แต่การแก้ไขได้ก็แก้ไขด้วยเวรด้วยกรรมเหมือนกัน ถ้ามีเวรมีกรรมขึ้นมันหนามันหยาบมันไม่รู้เรื่องหรือ ทอกล้ำอย่างไรก็ไม่รู้

ดูสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ว่าการ เห็นไหม เวลาเทศน์ว่าการพระสารีบุตร เห็นไหม ไม่ได้เทศน์สั่งสอนพระสารีบุตรต่างหาก พระสารีบุตรยืนถวายพัดองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ไฉน เวลาหลานมาต่อว่า ไม่พอใจสิ่งต่างๆ ไม่พอใจทั้งสิ้น ไม่พอใจเพราะเอาตระกูลของพระสารีบุตรมาบวชหมดเลย แล้วเป็นพระอรหันต์หมดเลย

เวลามันไม่พอใจ ไม่พอใจทั้งสิ้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ว่าการ ถ้าเธอไม่พอใจสิ่งต่างๆ เธอต้องไม่พอใจอารมณ์ความรู้สึกของเธอด้วย พระพุทธเจ้าเป็นธรรมใหม่ ถ้าเธอไม่พอใจอะไรเลย

ไอ้เราไม่พอใจเขา เราต่อว่าเขา เราทำลายเขา ไอ้ที่ต่อว่าทำลายเขามันก็เป็นวัตถุอันหนึ่ง เป็นอารมณ์อันหนึ่ง อารมณ์ที่พระอรหันต์เห็นว่าเป็นวัตถุไป อารมณ์พระอรหันต์เห็นว่ามันเป็นข้อเท็จจริงที่จับต้องได้ไง แต่ไอ้คนที่ตีโพยตีพายมันไม่เห็นนะ มันไม่พอใจว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอาตระกูลของพระสารีบุตรทั้งหมดมาบวช มันไม่พอใจตรงนั้น แต่มันไม่พอใจอารมณ์ที่มันไปต่อว่าเขาอะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “ถ้าเธอไม่พอใจสิ่งต่างๆ เธอต้องไม่พอใจ
อารมณ์ความรู้สึกของเธอด้วย เพราะอารมณ์ความรู้สึกก็เป็นวัตถุอันหนึ่ง” พระสารีบุตร
ยืนถวายเป็นพุทธบูชาอยู่เบื้องหลังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยธรรมะข้อนี้นะ พระสารี
บุตรจึงเป็นพระอรหันต์เลย เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา

สิ่งที่เป็นพระอรหันต์ นี่ไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนคนอื่น แต่คนที่มี
ปัญญาเขาเก็บผลประโยชน์ได้ทั้งนั้น สิ่งที่เป็นธรรมๆ มันเป็นประโยชน์กับเราทั้งนั้น ใ้ฉันจะจง
ไปแล้วมันยังบอกว่าไม่ได้ว่าผม ว่าคนอื่น ว่าทางนั้น ว่าทางนั้น ฉันจะเป็นเทวดา

เวลาคนมันหยาบมันหยาบอย่างนี้ มันหยาบ หยาบหนาจนไม่รู้สำนึกตน ไม่รู้จักตน ไม่
รู้จักเลย นี่ไง เราก็ดีโพลีดีพายไป เห็นไหม เวลากรรมมันบังตา คนหยาบ คนหนา นี่ไง กรรม
จำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน ถ้าสันดานการกระทำอย่างนี้มา ถ้าจิตใจมันคือด้านอย่างนี้ไ้
นั้นนะกรรมของเขา กรรมของเขา เวลากรรมของเขามันก็เป็นเหตุผลของเขา

แต่ถ้าเป็นกรรมดี เห็นไหม กรรมดีเขาเกิดมามีซ้อนเงินซ้อนทอง เวลาองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดมา เวลาผู้ที่อยู่คนเดียว นางสนมกำนัลเอาแต่สาวๆ ทั้งนั้นนะ แก่ๆ คัดออก
เพราะต้องการให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นจักรพรรดิ จะไม่ให้เห็นอะไรสิ่งใดที่
เกี่ยวกับการเป็นอนิจจัง เกี่ยวกับที่แปรสภาพเลย ให้อันนั้นจะมีความสุข ประกันเลยว่าอยู่
จะต้องสุขยอๆ คัดเอาแต่ส่วนยอดๆ เลย

แต่ด้วยบุญกุศลนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลางานกำนัลเขาพักผ่อนอยู่
ท่านก็หลับไป เวลาตื่นขึ้นมามันนอนกันกลาดเกลื่อน น้ำลายไหลตามปาก ชอกปาก มองไปเห็น
ซากอสุภะเหมือนซากศพ สะเทือนใจ สะเทือนใจ ด้วยบุญด้วยกุศลนะ เวลามองไปแล้วเห็นสี
นางกำนัลพักผ่อนมีแต่สวยงามทั้งนั้น รื่นเริงไปทั้งนั้น แต่เจ้าชายสิทธัตถะพอเห็นสภาพแบบนั้น
แล้วนะ เหมือนกับซากศพ สวยๆ ทั้งนั้นนอนหลับนอนกันอย่างนั้นน้ำลายไหล มองเห็นมันสะเทือน
ใจๆ หมด มันเดือดร้อน ที่นี้วุ่นวายหนอ ที่นี้เดือดร้อนหนอ มันต้องหาทางออก หาทางออก

คนที่เขาสร้างมา เขาสร้างบุญกุศลมา ขนาดพระเจ้าสุทโธทนะพยายามทุกวิถีทางนะ จะ
เอาไว้ให้เป็นพระจักรพรรดิ เอาไว้ให้เป็นจักรพรรดิไ้ แต่สุดท้ายด้วยบุญกุศลของท่าน เห็นไหม

ไปเห็นต่างๆ แล้วมมพุทธมาทำให้เห็น เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย เราก็ต้องเป็นเช่นนั้น หรือ เราเป็นเช่นนั้นหรือ

นี่ก็เหมือนกัน ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนทุกวัน ไปเผาศพทุกวัน เวียน ๓ รอบทุกวัน แต่ไม่ระลึกถึงวันตายเลย มันยังจะหาความมั่นคงของชีวิต มันคงในชีวิต ถ้า มันคงในชีวิตมันต้องมั่นคงด้วยการมีศีล มีธรรม ถ้ามีศีล มีธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่โคนไม้มีความสุข มีความสุข

กษัตริย์ในสมัยพุทธกาลมาบวชแล้วสุขหนอ สุขหนอ สุขหนอเพราะว่าเขาบวชแล้ว เขา ประพฤติปฏิบัติแล้วเขาสิ้นสุดแห่งทุกข์ เขาเป็นพระอรหันต์แล้ว แต่ถ้าไม่เป็นพระอรหันต์ไม่สุข หนอหรือ เพราะเวลาคนปฏิบัติมันรู้ อยู่โคนไม้ ตากแดดตากฝน เอาความสุขมาจากไหน ความสุขมันต้องอยู่ที่ที่ร่มเย็นใช่ไหม แต่เวลาเราจะดัดแปลงกิเลสของเราไป

เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติไปหาครูบาอาจารย์ ซี้กิเลสผมทีสิ ซี้มากิเลสผมจะฆ่ามันเลย จะ ฆ่ามันเลย กิเลสเอ็งยังไม่เห็นเลย แล้วใครจะไปเห็นให้ได้ละ ขึ้นกบนหัวคนอื่นซี้ไปหมดเลย ไอ้ หนูก็ผิด ไอ้นี้ก็ผิด แต่ขึ้นกบนหัวเราเต็มหัวเลย กลิ่นหอม แหม! น่ารื่นรมย์ นี่ไง ซี้สิ ซี้สิ ใครจะ มาซี้ละ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้ เราบอกถึงวิธีการให้เอง พวกเธอต้องประพฤติ ปฏิบัติขึ้นมา เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาไปหาครูบาอาจารย์ ซี้มาสิกิเลสอยู่ไหน กิเลสอยู่ ไหน เวลากิเลสอยู่ไหน เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลามันหิวมันกระหาย เวลามันทุกข์มันยาก เวลามันทุกข์มันยาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนพวกเรานะ เวรย่อมระงับด้วยการไม่ จองเวร เราจะไม่จองเวรจองกรรมกับใครทั้งสิ้น

การจองเวรจองกรรมเขานั้นนะ นั่นคือการสร้างเวรสร้างกรรม เพราะเราจองเวรแล้ว กรรมคือการกระทำ กรรมดี กรรมชั่ว ถ้าเราทำแต่กรรมชั่ว เราจองเวรจองกรรมเขาไปไม่จบไม่ สิ้น สิ่งใดที่กระทบกระเทือนแล้ว มันมีสิ่งใดนะ เราด้วยสติด้วยปัญญา แพ้เป็นพระ คำว่า “แพ้ เป็นพระ” คือมีสติปัญญา อ้อ! เราเคยทำเขาไว้ มันมีสิ่งใดกระทบกระเทือนมานะ ระบับชะ อโหสิกรรมไว้ ให้อภัยเขาไป เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร เราไม่จองเวรจองกรรมใครด้วยสติ ด้วยปัญญา ไม่ใช่ไม่จองเวรจองกรรมด้วยความยอมจำนน

เราไม่จองเวรจองกรรม ด้วยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเราไว้ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สัจธรรมอันนั้นสอนเรา แล้วเราพยายามฝึกหัดๆ ให้หัวใจมันเข้มแข็งขึ้นมา มีสิ่งใดที่กระทบกระเทือนเราวางไว้ๆ เราไม่จองเวรจองกรรมใครทั้งสิ้น การไม่จองเวรจองกรรมทั้งสิ้นให้อโหสิกรรม อโหสิกรรมแล้วด้วยหัวใจที่ประเสริฐ หัวใจที่เป็นพระ ไม่ใช่ว่าอาฆาตมาดร้ายใครทั้งสิ้น เรายะงับด้วยการไม่จองเวรจองกรรมเขา

สิ่งที่ให้เราไม่สร้างเวรสร้างกรรม ไม่สร้างเวรสร้างกรรมขึ้นมา เราจะพัฒนาหัวใจของเราขึ้นมาไง แพ้เป็นพระ แพ้เป็นพระ ไม่ใช่แพ้ด้วยความยอมจำนนไง แพ้ด้วยสติด้วยปัญญาเนาะ ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมา นี่ไง ถ้าชีวิต เห็นไหม ชีวิตมันจะพัฒนามันพัฒนาอย่างนี้ ถ้าชีวิตมันพัฒนาขึ้นมา ความสุขๆ ความสุขเกิดจากที่ไหน ความสุขเกิดจากหัวใจของเราเนี่ย ความสุขเกิดจากความสงบของหัวใจ ไม่ใช่ความสุขทางโลก สุขด้วยอามิส เราต้องเที่ยวรอบโลก เราอาจจะไปเที่ยวอวกาศกันแล้ว เพื่อจะเห็นความมหัศจรรย์ใจ เดี่ยวเอ็งตายไปเป็นเทวดาไปอยู่บนทิพย์นูน ดีกว่านั้นอีก

สิ่งที่เป็นธรรมๆ เห็นไหม สิ่งที่เป็นธรรมเราประพฤติปฏิบัติของเรา เราฝึกหัดของเราขึ้นมาให้หัวใจมันเติบโตขึ้นมา สิ่งที่มีมันฝังใจ นั่นนะกิเลสตัณหาความทะยานอยาก มันถึงได้ปิดหูปิดตาไง ถ้ามันไม่ปิดหูปิดตาขึ้นมาเนะ ใจเป็นธรรมๆ ถ้าใจเป็นธรรมแล้วพอจะมาประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันก็มีโอกาสไง คนที่จิตหนาตื้อด้านแล้วคิดว่าภาวนาเป็น ไรสาระ ภาวนาเป็นจิตใจมันต้องอ่อนโยน นุ่มนวล ทำความสงบของใจ ใจสงบแล้วควรแก่การงาน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงจะเทศน์อริยสัจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมนะ ท่านพูดอนุปปิพิกาท่านั้นแหละ เพราะให้เขารู้จักเสียสละ การเสียสละทำให้สังคมร่มเย็นเป็นสุข การให้อภัยต่อกันทำให้ครอบครัวอบอุ่น การมีน้ำใจต่อกันทำให้สังคมมีวินัย สังคมน่าประพฤติปฏิบัติเนะ พอหัวใจที่เขาพร้อมที่จะฟังอริยสัจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงจะเทศน์เรื่องอริยสัจ พอเทศน์เรื่องอริยสัจขึ้นไปเนะ สิ่งที่จะเทศน์อริยสัจ คือ สมาธิ ปัญญา สิ่งที่เป็นความสมดุขของมัน

แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติ เวลาทำความสงบใจเข้ามา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ให้กระทบกระเทือน ไม่ให้สร้างเวรสร้างกรรมนะ เวรกรรมที่มันมีแล้วขอให้มันระงับ เวรกรรมที่มีแล้วขอให้มันหมดไป

แต่เวลาจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาตามความเป็นจริงขึ้นมา สิ่งที่จะประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงขึ้นมา ถ้าหัวใจมันสงบระงับเข้ามา ถ้าหัวใจมันสงบระงับเข้ามามันค้นคว้าหาสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง ถ้ามันพิจารณาของมันตามความเป็นจริง **การชำระล้างกิเลส การฆ่า การทำลายกิเลส องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายกย่องสรรเสริญ** เวลาเราจะเบียดเบียนกัน เราทำร้ายกันนะ ด้วยการสร้างเวรสร้างกรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าห้าม ห้าม ห้าม เวลาการฆ่ากิเลส การฆ่ากิเลส องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสรรเสริญการฆ่ากิเลส

เวลาหลวงตาท่านสอน ท่านเทศน์สอน **ไม่มีอะไรเลวร้ายไปกว่าในกิเลสของหัวใจมนุษย์** เวลาท่านแผดเสียง ท่านบอกท่านไม่ได้เลยว่าใครเลย ท่านชี้หน้ากิเลส เวลาชี้หน้ากิเลสนะ เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเราจะพ้นหัวกิเลส ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันต้องฟาดไปบนหัวของกิเลสสิ มันอย่าไปฟาดคนอื่น อย่าไปทำลายคนอื่น อย่าส่งออกไปเพื่อยกกันของตัวเอง อย่ายกฐานนะ ตัวเองว่ารู้ว่แก่ กิเลสในตัวนั้นแหละทำของมันให้ได้

ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะฟาดลงไปหัวของกิเลสไง แล้วกิเลสมันอยู่ที่ไหนละ กิเลสมันอยู่ข้างนอก มันของของเขา เวลาจะฟาดฟาดไปด้วยอะไร ด้วยมรรค ด้วยผล ด้วยศีล ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญา ศีล สมาธิ ปัญญามันเกิดที่ไหน มันเกิดที่หัวใจ ถ้าฟาดก็ฟาดกลับไปหัวใจของตน นี่ไง ปัจจัตตัง สันติภูมิจิโก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายกให้กับปัจจัตตัง ให้กับสันติภูมิจิโก รู้จำเพาะตน รู้ในหัวใจของตน ชำระกิเลสในใจของตน

ฟังธรรมๆ ฟังธรรมเพื่อเหตุนี้ไง เวลาเกิดมาๆ ด้วยวิมุติภาวะ สิ่งที่มีชีวิตมีคุณค่ามาก เวลาเกิดมาแล้วสูงๆ ต่ำๆ ก็เรื่องเวรเรื่องกรรม มันเสริมคุณภาพด้วยการเกิดไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาคนเกิดมา เกิดมา คนเราไม่ใช่ดีเพราะการเกิด คนเราจะดี ดีด้วยการกระทำ ดีด้วยการประพฤติปฏิบัติ ดีด้วยการเกิดมันมีเวรมีกรรมต้องเกิดอยู่แล้ว ธรรมชาติเป็น

ธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ มันต้องเกิดอยู่แล้ว เพราะมีวิชชามันต้องเกิดอยู่แล้ว สิ่งที่เราเรียนว่าตายเกิดในวัฏฏะไง

คนเราไม่ใช่ดีหรือเลวเพราะการเกิด แต่ดีหรือเลวเพราะการกระทำ ถ้ามันมีการกระทำ ขึ้นมามันก็มีเหตุมีผล มันก็มีมรรคมีผล เวลาทำชั่วมันก็ได้ชั่ว ทำดีมันก็ได้ดีไง กรรมคือการกระทำ กรรมคือการกระทำ ทำความดีของเรา ทำความดีของเรา เพื่ออำนาจวาสนาในหัวใจของเรา ถ้าหัวใจมันเป็นธรรมนะ มันทำได้ แต่ถ้าหัวใจเป็นกิเลสไม่ได้ เห็นแก่ตัว การเห็นแก่ตัวจัด คิดเรื่องของตัวเองเป็นใหญ่ แต่ถ้าเป็นธรรมนะ เรื่องของตัวเองตนเล็กที่สุดเลย เรื่องของสาธารณะเป็นใหญ่

เวลาปฏิบัติเรื่องของตนจริงๆ นั่งตลอดรุ่ง อดนอนผ่อนอาหาร นั่นละเรื่องของตน ถ้าตอนนั้นเก่งต้องเก่งอย่างนี้ เก่งต้องเก่งเอาชนะกิเลสของตน เก่งต้องเอาหัวใจของเราไว้ในอำนาจของเรา เกิดศีล เกิดสมาธิ เกิดปัญญา เกิดมรรค เกิดผล แล้วทำลายมัน อย่างที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสรรเสริญ สรรเสริญการฆ่า การทำลายล้างกิเลสในใจของตนนะ ไม่ใช่ของคนอื่น อย่าไปติฉินนินทาเอา แต่เรื่องของตน เรื่องของตนนี้สำคัญที่สุด เอวัง